

אוירה של לינין

כשהעולם רואה המון ישראלי קורא למישפט לינין וצועק מוות לערביסו - מה תעזור ההסברה הנגרית?

בעמודים הראשונים של עיתוני ארצות הברית והעולם הופיע השבוע תצלום: המון ישראלי נסערים מנופפים בירייה וזועקים מתחת לתצלום אמרה הכותרת: "המון ישראלי קורא למישפט לינין!"

בגוף הידיעה, שליוותה את התמונה, סופר על המהומות באשרור ועל הניסיונות לערוך מישפטי לינין לפועלים הערביים.

בגוף הידיעה הופיע קטע, שבו נאמר כי ראש הממשלה, יצחק שמיר, קרא גם הוא לה-

גבינה שווייצית

לזכות ההתאגדות, לחופש הביטוי ולניהול תעמולת הבחירות. חוסר ייחוד זה ונעק ממשל למינים. תוך שלוש שנים לאחר מכן יפתח משאיומתן על פיתרון הקבע בין ישראל וירדן, שבו ישתתפו הנבחרים הפלסטיניים. מנוסח הדברים ברור כי ההסכם הוא בין ישראל וירדן בלבד. וכדי למנוע כל טעות, נאמר בפירוש שישראל מתנגדת להקמת מדינה פלסטינית "נוספת" (מילת) הצופן למדינה פלסטינית בכלל.)

נאמר בפירוש שלא ינהל משאיומת עם אש"ף בכל השלבים. מי שניסח את הסעיפים האלה הניח כי שום מנהיג פלסטיני לא יעז להסכים לתוכנית כזאת, שפירושה כניעה גמורה של הפלסטינים, תוך יתור על כל עקרונותיהם: אחדות העם הפלסטיני, זכותו להגדרה עצמית ולחירות לאומית, נציגותו המוסמכת והמקובלת בעולם כולו, אש"ף.

זהו מילכוד 23: הפלסטינים אמורים להתנגד ויראו כסרבני שלום. ישראל תיראה כמי שדוגלת בשלום. הלחץ האמריקאי על ישראל ייפסק. לאחר מכן יהיה ניתן להשתמש באמצעים הברוטאליים ביותר לדיכוי האינתיפאדה.

מילכוד 24

ואולם לא לחינם זועקים המתנחלים חמס, ולא לחינם מתגבשת חזית רחבה של הימין הקיצוני נגד התוכנית הזאת. כי בהניחה מלכודת פלסטינים, עשויה ממשלת שמיר וירדן להיכנס בעצמה למלכודת.

היה זה דווקא רבין שניסח זאת לפני 19 שנים: "בעניין הפלסטיני, אסור לעשות גם את הצעד הראשון, יהיה קטן ככל שיהיה. כי הצעד הראשון יגרוור אחריי בהכרח את הצעדים הבאים, עד להקמת המדינה הפלסטינית."

כי בפוליטיקה, הכל תלוי בטיב העיתוי. הסכם קמפ דייוויד, הנשלף מן המגירה המאובקת כעבור 10 שנים, אינו אותה התוכנית - כי כל התנאים השתנו.

היתה אינתיפאדה. יש אש"ף אחר. יש הנהגה פלסטינית בעלת תיכום והעזה, הנשענת על קונסנזוס לאומי חזק. יש מצב בינלאומי אחר. יש מצב שונה בעולם הערבי, יש רעת קהל אחרת בישראל.

מה יקרה אם הפלסטינים לא ייכנסו למילכוד ולא יגידו "לא" - לא, לא, אבל או אף, בן, אבל? ממשלת ישראל עשויה למצוא את עצמה במצבה של הגברת שהסכימה להתעלם תמורת מיליון דולר, ושנדרשה לעשות זאת תמורת דולר אחד.

אחרי שהסכימה בפרינציפ, עשויה הממשלה להי דרש למלא את החורים בגבינה, לסתום את החללים.

למשל: לגבי זכות הבחירה הערבי, יש רעת קהל אחרת בישראל. הודיע על תמיכתו בכך, ומיפלת העבודה חושבת כמוהו. האמריקאים ידרשו זאת, בלי כל ספק. האם תוכל הממשלה לסרב לדבר, אחרי שהסכימה לבחירות?

האם תוכל לסרב לפיקוח בינלאומי על הבחירות, כשוו תיררש עליידי רעת קהל הבינלאומית? האם תוכל להתנגד, למשל, להנפת דגלים פלסטיניים? האם תוכל לעמוד על הדרישה להפסקת האינתיפאדה ללא תנאי? מכיוון שהדבר כלל אינו אפשרי בלי הסכמת אש"ף, האם תוכל להתנגד למשאיומתן בין ארצות הברית ואש"ף, שבו ייקבעו תנאים להפסקה (גם זמנית) של ההתקממות?

מילכוד 25

טווח הקצר ביותר, השיג יצחק שמיר הישג גדול בזירה הבינלאומית:

לפי שעה עברה היוזמה לידי ישראל, למרות המשך האינתיפאדה.

שמיר הרוויח זמן. פחת הלחץ על ישראל לנקוט צעדים מיידים.

זכורה הפנימית:

שמיר הביס את יריביו בליכוד, שנשארו במיעוט של שלושה בממשלה - אריאל שרון, דויד לוי ויצחק מודעי (ראה עמוד 9).

הוא הפך את מיפלת העבודה כולה לגלגל חמישי במרכבת הליכוד (ראה עמוד 8).

הוא הפך את עצמו למנהיג של קונסנזוס לאומי - חלמו של כל מנהיג פוליטי. הוא העביר בממשלה את תוכניתו ברוב מוחץ של 20 נגד שיש.

בחיים הפוליטיים, מדיניות הפנים קשורה תמיד למדיניות החוץ, ולרוב קודמת למדיניות הפנים למדיניות החוץ. שמיר השיג את איחוד השתיים.

אולם זהו הישג לטווח קצר, העלול לעלות ביוקר - מבחינת תפישתו של שמיר עצמו - בטווח הארוך.

נוצר כיום צירוף נדיר של כוחות, הרוחפים לקראת השלום הישראלי-פלסטיני. הניסיון להקים מול השלום חומה בצורה עשוי לגלות שאין זה קירינהבור, אלא קירינהייר.

למאורעות יש כוח משלהם. הרוח הגדולה עשויה להרים גם את הנניר החגיגי ביותר, ולהניח אותו במקום אחר. וזה מה שעשוי לקרות לתוכנית זו: הרוח הפוליטית תעף אותה בכל פעם ככמה צעדים קדימה, והיא תהיה מונחת בכל פעם במקום חדש.

זהו מילכוד האמיתי. אפשר לקרוא לו מילכוד 25.

■ א.א.

שקוראים אותה כפשוטה, "התוכנית המדינית של ממשלת ישראל" - "תוכנית שמיר או "תוכנית שמיר-רבין" - היא דומה לגבינה שווייצית. יש בה מעט מאוד גבינה והרבה מאוד חורים.

אבל ככל שבדקים את התוכנית תחת המיקרוסקופ הפוליטי, מתגלות בה מלכודות שונות. החורים אינם תמימים בליכוד, ומתחבאים בהם הרבה מילכודים.

מילכוד 22

על פני הדברים, אין זה אלא גיבוב של סיסמות. לקחו את סיסמות קמפ דייוויד, שאבר עליהן הכלה, ועירבבו אותן בסיסמות האופציה הירדנית של המערך, שגם עליה אבד הכלה. שתי אופציות ישנות אינן מהוות אופציה חדשה, כשם שהעיוור והפיסח אינם יכולים להשתתף במירוץ אל השלום.

עזר וייצמן טען, בצדק, כי התוכנית אומרת פחות מאשר תוכנית קמפ דייוויד, שהוברה לפני יותר מ-10 שנים. בקמפ דייוויד הסכים מנחם בגין למומש הזכויות החוקיות והצרכים המוצדקים של הפלסטינים. אין לכך זכר הפעם, בשם שאין זכר ל"פיתרון הבעייה הפלסטינית על כל היבטיה".

כל דבר שמישהו התנגד לו נמחק מן התוכנית, ומכאן החורים. אבל הטבע אינו סובל חללים ריקים, וגם לא החיים המדיניים. המציאות אינה רומה לגבינה שווייצית. כל חור יתבע את מילוו. זהו מילכוד 22.

מילכוד 23

מילכוד הבולט ביותר הוא זה שהוכנס לתוכנית במתכוון. נעשה הכל, ובצורה די גסה, כדי לנסח את התוכנית כך ששום פלסטיני רציני אינו יכול לקבלה. למשל: ברור כי היוזמה לא היתה נולדת כלל, אלמלא האינ-

"אני מקווה שהאמריקאים אוהבים דגים!"

תיפאדה. אבל הפסקת האינתיפאדה הוכאה כתנאי מוקדם לצעד הראשון של ביצוע התוכנית. למעשה נדרשים הפלסטינים להתפרק מנשקם העיקרי - האינתיפאדה - לפני שישניגו הישג כלשהו, ולוא הקטן ביותר.

אחרי הפסקת האינתיפאדה, צריכות להיערך בחירות נגדה וכי רצועה, כתנאים של כיבוש.

מהבחינה הפלסטינית, כוללת התוכנית שפע של סעיפים, שכל אחד מהם די בו כדי לפסול את כולה. בין השאר:

לא נאמר כי הציבור הערבי בירושלים המזרחית יוכל להשתתף בבחירות. הוצאת ציבור זה מכלל העם הפלסטיני היא גזירה ששום ערבי לא יסכים לה.

לא ניתן כל תפקיד שהוא למחצית העם הפלסטיני, החי כמחנות הפליטים ובשאר המקומות מחוץ לגבולות הארץ. למעשה באה התוכנית לסתום את הגולל על כשני מיליון וחצי פלסטינים חסרי-מולדת - לצמיתות.

לתקופה של חמש שנים מוצע לתושבי השטחים הכבושים "מימשל עצמי" בענייניהם הפנימיים - שהוא פחות מכפי שהוסכם עליו בקמפ דייוויד. נעלמה "המינישטרה החזקה", שהובטחה בקמפ דייוויד למוסדות המימשל העצמי. נאמר בפירוש כי ענייני ביטחון ומדיניות יישארו בידי ישראל. משמע: הכיבוש יימשך במלוא עונו. לא מרובך על הסגת הכוחות הישראליים מרכזי האוכלוסיה אל "עמדות חרשות", כפי שנאמר בהסכם קמפ דייוויד.

מי ששולט "בביטחון", יכול לנקוט בכל האמצעים: גירוש תושבים, סגירת אמצעי תקשורת, מעצרים המוניים וכו'. אין בתוכנית שום הגבלה על כך.

דובר על בחירות "חופשיות, דמוקרטיות וחשאיות". אין זכר

מוני ישראל לערוך מישפטי לינין בערבים המבצעים פיגועים. נאמר, אמנם, כי עוזרו של ראש הממשלה נתן אחר כך לדבריו (שלא ייצאו שלמים) פירוש אחר, מישפטי יותר, אך רושם הדברים לא נמחק.

כך ירדה ישראל בכמה מדרגות נוספות ברעת הקהל העולמית. מכיוון שהתמונות של אינן שונות בעיני הקורא הזר מתמונות של אספסוף איראני או עיראקי הזועק לדם, ניתן לה מדינת-היהודים תרמית חדשה, רחוקה מתמונת "הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון", בעלת אופי מערבי, ליברלי, דמוקרטי והומאני.

בתוכנית החדשות בטלוויזיה ראו ושמעו הצופים את ההפגנות הספונטניות והמאורגנות, שבהן קראו ישראלים במקהלה: "מוות לערבים! מוות לעיריביים" שכסתבות אלה מופיעות בין כתבות דומות על איראן, לבנון ופאנמה, לא יימחק הרשם.

יוזמות שלום יכולות להסיח את הדעת לשעה קלה (ראה חיסרת). אולם התצלומים בעיתונים והכתבות בטלוויזיה מברורות שפה הרבה יותר מידיית, חזותית ומשכנעת.